

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/127/2016
Identifikačné číslo spisu:	1014893417
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1014893417.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne E. H. bývajúcej v T., I., zastúpenej JUDr. Milanom Marušinom, advokátom so sídlom v Bratislave, Karloveská 6C, proti žalovanému O. Z., bývajúcemu v T., R., o zrušenie podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8C/377/1997, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2015 sp. zn. 9Co/741/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 8. januára 2010 č. k. 8C/377/1997-407 rozhodol po právoplatnom skončení konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva o trovách konania účastníkov tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu a rozhodol o trovách štátu v zmysle § 148 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že každá zo sporových strán mala čiastočný úspech v konaní. Pri posúdení úspechu vychádzal nielen zo spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale prihliadol i na návrhy účastníkov týkajúce sa vyporiadania a na navrhovanú a priznanú výšku náhrady za spoluvlastnícky podiel. Žalobkyňa bola úspešná v časti, v ktorej súd podielové spoluvlastníctvo účastníkov zrušil a v časti, v ktorej prikázal nehnuteľnosť do jej výlučného vlastníctva. Za jej neúspech považoval skutočnosť, že súd určil primeranú náhradu podstatne vyššou sumou, ako požadovala žalobkyňa. Dospel preto k záveru, že v rámci náhrady trov konania účastníkov, treba na vec aplikovať ustanovenie § 142 ods. 2 O. s. p., ktoré umožňuje, aby súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. O odvolaní žalobkyne rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. novembra 2011 sp. zn. 9Co/299/2011 tak, že zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že žalobkyňu náhradu trov konania nepriznal, v časti náhrady trov konania štátu uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu (zmeňujúcemu výroku) podala žalobkyňa dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) rozhodol uznesením z 20. júna 2014 sp. zn. 6 Cdo 232/2013 tak, že uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa nepriznania náhrady trov konania žalobkyni nespĺňalo požiadavku presvedčivosti. Prisvedčil preto žalobkyni, že v tejto časti bolo odôvodnenie rozhodnutia rozporuplné, trpelo nedostatkom dôvodov, preto sa stalo nejasným a nezrozumiteľným a teda nespĺňalo požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 169 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 157 ods. 2 O. s. p. Najvyšší súd preto uznesenie odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa trov účastníkov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

4. Po zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu vo veci opätovne rozhodol odvolací súd uznesením z 30. januára 2015 sp. zn. 9Co/741/2014 tak, že uznesenie súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zmenil tak, že žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Zotrval na svojom právnom názore, že na vec je potrebné aplikovať ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa navrhla prvý krát žalovanému vyporiadanie spoluvlastníctva dohodou viacerými spôsobmi (žalovaný súhlasil s možnosťou odkúpenia spoluvlastníckeho podielu žalobkyne, čo žalobkyňa neakceptovala), druhý krát reálnym rozdelením nehnuteľnosti (čo neakceptoval žalovaný) a že napokon podala na súd návrh na začatie konania, ktorým žiadala nehnuteľnosť prikázať do jej výlučného vlastníctva s povinnosťou vyplatenia primeranej náhrady žalovanému. Vychádzal z úvahy, že žalobkyňa tým, že pred podaním žaloby viackrát menila navrhovaný spôsob vyporiadania a napriek súhlasu žalovaného k uzavretiu dohody podľa ňou navrhovanej alternatívy nedošlo, a tým, že napokon pred súdom navrhla úplne iný spôsob vyporiadania spoluvlastníctva, ku ktorému sa žalovaný pred podaním žaloby nemohol vyjadriť, zmarila možnosť postupu podľa § 141 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.), a teda možnosť predísť sporu. Za tejto situácie by bolo podľa názoru odvolacieho súdu nespravodlivé od žalovaného ako spoluvlastníka ochotného pristúpiť k žalobkyňou navrhnutej alternatíve dohody, požadovať zaplatenie trov konania. Keďže obe strany sporu osvedčili, že disponujú finančnými prostriedkami na vyplatenie primeranej náhrady za prikázaný spoluvlastnícky podiel, dospel k záveru, že v danom prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O. s. p. pre nepriznanie náhrady trov konania inak úspešnej žalobkyni. Uznesenie súdu prvej inštancie preto v tejto časti podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie. Odôvodnila ho tým, že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 241 ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.]. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nedostatočne zdôvodnené, pretože z neho nemožno zistiť ako súd dospel k tomu, že jej majetkové a sociálne pomery sú v porovnaní s majetkovými a sociálnymi pomermi žalobcu rovnaké. Rovnako súd nijako nekonkretizoval, prečo dal práve jej za vinu neuzavretie dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva a o vzájomnom vyporiadaní, keď sa žiadnym spôsobom nezaoberal dôvodmi, pre ktoré nepristúpila na návrh žalovaného odkúpiť jej spoluvlastnícky podiel. Odvolací súd jej teda tým, že bližšie neodôvodnil svoj záver o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré jej nepriznal náhradu trov konania, odňal možnosť konať pred súdom. Žiadala preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že skutočnosti uvádzané žalobkyňou sa nezakladajú na pravde. Navrhol preto, aby najvyšší súd jej dovolanie ako neprípustné odmietol.

7. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu

existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.) a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

8. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. aj nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas, naň oprávnenou osobou, zastúpenou advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť.

9. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

10. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 239 O. s. p. a § 237 O. s. p.

11. V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu bolo prípustné, ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu [§ 239 ods. 1 písm. a) O. s. p.] alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska [§ 239 ods. 1 písm. b) O. s. p.]. Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) išlo o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

12. Dovolanie žalobkyne síce smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, ale jeho prípustnosť vylučuje § 239 ods. 3 O. s. p. Podľa citovaného ustanovenia bolo dovolanie (i keby smerovalo proti uzneseniam uvedeným v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p.) neprípustné, ak smerovalo proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z ustanovenia § 239 O. s. p. vyvodit' nemožno.

13. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (išlo tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

14. Žalobkyňa procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. nenamietala a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., na ktorú poukazovala žalobkyňa.

15. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. sa rozumel postup

súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

16. Dovolací súd v súvislosti s námietkou žalobkyne pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie bola rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom sa táto norma uplatňovala aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

17. V tejto súvislosti treba upozorniť, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“.

18. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil, že by v preskúmvanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety citovaného stanoviska. Dovoláním napádané uznesenie odvolacieho súdu zhrňa doterajší priebeh konania, popisuje dôvody, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu odvolania, uvádza rozhodujúci skutkový stav, cituje právne predpisy, z ktorých súd vyvodil svoj právny názor. Jeho obsahom sú aj úvahy, ktorými sa pri hodnotení dôkazov riadil a na základe ktorých dospel k úsudku, že konkrétnu procesnú situáciu možno hodnotiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý výnimočne nemožno žalobkyňi náhradu trov konania priznať. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu dáva odpoveď na podstatné otázky týkajúce sa náhrady trov konania a zodpovedá tak požiadavkám vysloveným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu z 20. júna 2014 sp. zn. 6 Cdo 232/2013. Dovolací súd považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za riadne zdôvodnené a presvedčivé. Žalobkyňa preto nedôvodne argumentovala, že uznesenie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

19. Dovolacia námietka o odňatí možnosti žalobkyne konať pred súdom tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, je preto neopodstatnená.

20. S odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. nemožno zamieňať prípadnú vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Žalobkyňa odňatie možnosti konať pred súdom v značnej miere odôvodňovala práve takýmito námietkami (nesprávnym právnym posúdením veci a tzv. inou vadou). Námietkami v tomto smere by sa najvyšší súd mohol zaoberať, len ak by dovolanie bolo prípustné, čo v danom prípade nie je splnené.

21. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že v preskúmvanej veci dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 239 O. s. p., a neboli zistené ani podmienky prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol podľa

ustanovenia § 447 písm. c) C. s. p.

22. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu žiadne trovy nevznikli.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.